

[Ministeren for skatter og afgifter]

forrige. Hvad angår det af hr. Hagen Hagens rejste spørgsmål om tilbagebetalingerne, er vi meget opmærksom på at få ekspediti-onstiden gjort hurtigere for de tilbagebetalinger, der individuelt kan ske før tiden; det er et problem, vi er meget opmærksom på.

Hr. Glensgård rejste spørgsmålet om pristalsregulering el. lign. af denne grænse, og jeg skal da gerne medgive, at det er en lidt lille sag at løfte et selvstændigt lovforslag på med jævne mellemrum, og at en eller anden form for automatisk opregulering derfor kunne være hensigtsmæssig. Det vil jeg gerne være med til at se på i udvalget, om ikke af anden grund så ud fra den enkle tankegang, at vi bør gøre, hvad vi kan for at reducere antallet af lovforslag, der kører igennem dette ting, hvor der ikke er tale om politiske divergenser, men om praktiske løsninger. Om man vil gå så vidt som at give en bemyndigelse til ministeren – det kunne selvfølgelig være interessant – tvivler jeg selvfølgelig lidt på, netop på baggrund af diskussionen under det forrige punkt på dagsordenen.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Ebba Strange):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til skatte- og afgiftsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af færdselsloven. (Spiritus- og promillekørsel).

(Lovforslag nr. L 194. Fremsat 26/3 81).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Otte Mørch (S):

Socialdemokratiet ser meget alvorligt på spritkørsel – det skal der ikke være nogen

tvivl om – og sanktionerne må naturligvis så være derefter. Det lovforslag, vi her skal behandle, og som jeg gerne vil takke ministeren for – jeg synes, det er et godt initiativ – går jo ud på en udvidet brug af bøde i stedet for frihedsstraf over for spirituskørsel. Efter forslaget skal der i almindelighed idømmes bøde for spirituskørsel, når promillen ikke har oversteget 2. I dag ligger grænsen mellem bøde og frihedsstraf ved 1,5 promille.

Efter lovforslaget sker der samtidig en forlængelse af frakendelsestiderne med $\frac{1}{2}$ år, hvis promillen har været over 1,5, og dermed synes jeg vi har en god balance i sanktionsbehandling.

I socialdemokratiet kan vi altså tilslutte os lovforslaget. Vi finder det uheldigt, at der i dag hengår så lang tid, som det faktisk er tilfældet, før en person, der er domfældt for spirituskørsel, får mulighed for at afsone sin straf. Jeg hører til dem, der har den opfattelse, at der herved ikke blot opstår risiko for, men også rent faktisk sker en svækkelse af straffens præventive virkning, og jeg mener, at ministerens forslag er et godt middel til at løse disse problemer. Den begrænsning i anvendelsen af frihedsstraf, der er en følge af lovforslaget, vil give mulighed for en hurtigere fuldbyrdelse af idømte straffe, og i den hurtigere fuldbyrdelse ligger vel nok en væsentlig del af straffens præventive virkning.

Vi finder det tilfredsstillende, at der i forbindelse med den øgede brug af bøde samtidig foreslås en forlængelse af frakendelsestiderne ved de samme promiller, for jeg føler mig overbevist om, at risikoen for at miste kørekort i et længere tidsrum ofte har større præventiv virkning end selve straffen.

Der er efter min mening endvidere grund til at antage, at en følelig bøde i mange tilfælde har i hvert fald mindst samme præventive virkning som en kortvarig frihedsstraf, og det er jo straffene på 10 dages hæfte, der foreslås afløst af en bøde.

Jeg har med tilfredshed mærket mig, at ministeren vil tage initiativ til en øget propaganda mod spirituskørsel. Der er for mig ingen tvivl om, at vi ikke afskaffer spirituskørsel ved trussel om straf alene. Jeg anser det for det allervigtigste, at der er så stor opdagelsesrisiko som muligt, og det kan jo kun ske igennem en effektiv politiindsats.

Jeg tror også, det er nødvendigt, at vi prøver at skabe en holdningsændring, og jeg er

[Otto Mørch]

sikker på, at Rådet for Større Færdselssikkerhed, som skal forestå den bebudede kampagne, vil forstå at udnytte de afsatte midler til en kampagne, der vil kunne medvirke til et sådant vigtigt holdningsskifte.

Den socialdemokratiske gruppe kan give sin tilslutning til de her foreslåede ændringer i færdselsloven, og vi håber på en meget hurtig udvalgsbehandling.

Mette Madsen (V):

Venstres sympati for dette forslag kan lige på et meget lille sted. Den begrundelse, som ministeren anvender i sin skriftlige fremsættelse, og som ministeren også gav udtryk for under et samråd i retsudvalget i sidste uge om en anden sag, nemlig at når fængselskapaciteten er for lille, må vi lade være at fængsle, er en begrundelse, venstre må vende sig stærkt imod; det er en kriminalistisk målsætning, vi ikke kan acceptere.

Hvad angår indsættelse af spritbilister, har vi allerede fra venstres side flere gange anvist andre muligheder end de huse, der er bygget til fængsler, f. eks. nedlagte bygninger, der har rummet skoler, ungdomshjem o. lign., ja, selv passagerskibe ville være udmærkede her til.

Ministeren synes at forudsætte, at de mildere straffe, altså bøde i stedet for hæfte, opvejes af en strengere udmåling af frakendelsestiden. Vi mener for det første ikke, at disse to sanktioner kan sammenlignes. For det andet må vi være opmærksom på, dels at der er meget store problemer forbundet med at inddrive bøderne, dels at en kontrol med de mange, der kører i frakendelsestiden, vel nærmest er håbløs med de bestående ressourcer.

Jeg henviser her til rigsadvokatens udtalelser, men vil naturligvis gerne høre, hvad der ligger i ministerens udtalelse i fremsættelsestalen om at styrke politiets indsats på dette område.

Men selv med en øget politiindsats mener jeg, at forlænget frakendelsestid blot vil være et slag i luften. Men hensyn til bøder gives der efterhånden meget lempelige afdragsordninger, der kan strække sig over flere år. Dette svækker naturligvis den præventive effekt, og det giver dels en forøget arbejdsbyrde for politiet, dels yderligere arbejde, hvis bøden skal forvandles til straf. Vi må

efter dette forslag forudse, at flere må afsone bøderne, hvilket altså alligevel vil belaste fængslerne.

Hvad angår dette at nedbringe ventetiderne for spritbilister, har jeg allerede peget på, at man kan bruge andre lokaliteter end fængslerne. Jeg vil også pege på, at man burde stramme praksis med hensyn til lange udsættelser. Disse udsættelser plus direkte udeblivelser giver mere arbejde for politiet og nedsætter formentlig fængslernes effektivitet i form af, at der ofte må stå tomme celler.

Dette kan vi vel få belyst under udvalgsarbejdet, og i den forbindelse vil jeg også spørge, hvor mange der i det hele taget er hjemme i fængslerne i weekenderne.

Jeg har før henvist til rigsadvokatens høringssvar, som mildt sagt ikke bakker ministerens forslag op. En sådan opbakning er i det hele taget svær at finde i nogen af høringssvarene overhovedet. Det må undre, at ministeren på denne baggrund alligevel har fremsat forslaget.

Til sidst vil jeg spørge ministeren, om han tror, at man i forbindelse med dette forslag kan undgå en debat om selve begrebet faste promillegrænser. Vi husker alle, at synspunkterne gik på tværs af partigrupperne i 1976, og som en af de absolutte modstandere af dette system og mod, at man forlod den individuelle bedømmelse i spiritussager, har jeg med stor interesse læst de bilag til lovforslaget, der bedømmer virkningen af det, der blev indført i 1976. Jeg læser dem ikke som positive for det nugældende system, og jeg vil lytte meget interesseret til, hvad andre ordførere har at sige herom.

Annelise Gotfredsen (KF):

Det konservative folkeparti er naturligvis overordentlig optaget af at nedbringe overtrædelserne af bestemmelsen om kørsel i spirituspåvirket tilstand. Det har vi fremhævet ofte her i dette ting, og derom skal der ikke herske tvivl. Vi er imidlertid ikke overbevist om, at dette lovforslag vil have den tilsigtede virkning.

Nu må det for det første understreges, som det fremgår af bemærkningerne, at der i realiteten ikke er sket nogen stigning af den mildere overtrædelse indtil 1½ promille. Vi blev alle ved juletid opskræmt ved meddelelser i pressen om de mange pågribelser efter jule-

[Annelise Gottfredsen]

frokosterne, men senere viste det sig, at der ikke var hold i disse meddelelser. Dette er noget, vi gerne ville have oplysning om, og vi beklager også, at der ikke foreligger oplysning om trafikuheld ved spiritusindtagelse med personskaade for de senere år. Det ville være rart, om ministeren kunne skaffe os oplysninger, der kom lidt nærmere på disse tal.

Der skal meget gode begrundelser til for at ændre de i forvejen udviklede strafudmålingsregler efter så kort tid. Netop dette er anført i en del af de indkomne hørings svar, men den væsentligste betænkelighed ligger i den risiko, der er for, at en ændring fra frihedsstraf til bøde vil virke som en tilkendegivelse om, at man ser med mildere øjne på spiritusforseelser. Ministeren er jo selv inde på, at der bør foretages mere oplysning og propaganda om det beklagelige og farlige i at køre i spirituspåvirket tilstand. Dette skulle ikke så gerne modvirkes ved de ovennævnte betragtninger.

Den nævnte mildnelse mener man afvejes ved en forlængelse af frakendelsestiden. Det er naturligvis ganske rigtigt, at dette er en skærpelse, men jeg vil ikke undlade at fremhæve den omstændighed, at vi med de faste promillegrænser har ophævet den frie bevisbedømmelse, hvad vi jo har været imod, og denne straf kan i det givne tilfælde virke meget hårdt på denne baggrund, hvor man ikke kan tage forholdene i betragtning.

Vi vil også gerne have en debat om de faste promillegrænser, som fru Mette Madsen har været inde på.

Vi er helt klar over vanskeligheden ved at gennemføre afsoning rimelig hurtigt, og vi har også peget på afsoning andre steder end ved de almindelige fængsler. Det er naturligvis beklageligt, men jeg finder det ikke helt rimeligt at henvise til den gunstige virkning, lovforslagets gennemførelse vil have på bekæmpelse af narkotika og vold i de lukkede fængsler, eller at henvise til fiskale hensyn, som man gør i bemærkningerne. Den præventive virkning af dette lovforslag må bedømmes uafhængigt af politiets behov vedrørende helt andre forhold.

Man må heller ikke undlade at gøre opmærksom på det administrationsbesvær, der ligger i at inddrive bøderne, som jo nu vil forekomme i stigende omfang.

Vi er således betænkelige ved dette lovforslag, ikke mindst på baggrund af de indvendinger, som fremgår af mange af de indkomne hørings svar, også selv om lovforslaget er ændret i forhold til det oprindelige udkast. Vi vil gerne diskutere disse ting i udvalget, og især mener vi som nævnt, at begrundelserne må være af særlig kvalitet, når der skal ske en lovændring efter så kort tid.

Voigt (FP):

Jeg tror, dette er et meget svært område at lovgive på – det fremgik jo også af de to tidligere ordførere – og det skyldes måske nok, at vi fik promillegrænserne ind i lovgivningen i 1976; mange har jo sagt, at det har medført, at den frie bevisbedømmelse er bortfaldet, og at den dømmende magt reelt bare er blevet et ekspeditionskontor.

Men jeg vil alligevel som min egen personlige mening sige, at jeg tror, det er godt, vi har fået disse promillegrænser, fordi folk herigennem helt klart kan se, hvor mange genstande de må indtage, før de sætter sig ind som fører af et køretøj.

Jeg er enig med ministeren i, at det er en uholdbar situation, at vi har 9.000, der venter på indkaldelse til afsoning. Dermed vil jeg ikke sige, at ministeren med dette forslag har fundet de vises sten, men jeg må samtidig erkende, at vi fra fremskridtspartiets side ikke mener at kunne komme med et forslag, der er bedre end ministerens.

Et lille mindretal i fremskridtspartiets folketingsgruppe kan ikke støtte forslaget, og et af de argumenter, mindretallet har fremført, og som måske kan være forståeligt, er, at frakendelsesperioden, der nu bliver på 2½ år, kan virke urimelig på mennesker, der har bilen som et arbejdsredskab i deres erhverv; det har man sammenholdt med, at selve bødeforelægget jo virker mere retfærdigt, fordi man dér tager hensyn til folks indtægt.

Men jeg vil som min egen personlige mening sige, at jeg ikke kan godtage dette argument, for når man har en regel, der siger, at hvis man drikker 8–10 genstande – og det er vel det, man kan drikke, inden man kommer op på en promille på 2 – er der efter min opfattelse overhovedet ingen undskyldning for at sætte sig ind som fører af et motor køretøj. Det ved de mennesker, der er afhængige af deres køretøj i det daglige arbejde, og

[Voigt]

jeg kan derfor ikke have sympati for mennesker, der kører bil, uanset hvor hårdt de har brug for den, hvis de er berusede.

Der er også mange, der bruger det argument, at når man har en lille én på, er det, ligesom om man kører bedre. Jeg synes også, det er meget farligt, at man kan sige den slags ting, for det er en fastslået kendsgerning, at reaktionstiden og reaktionsevnen bliver væsentligt indskrænket ved, at man indtager spiritus, og det påvirker andre vitale dele af mennesket såsom hjernen, så man ikke kan reagere så hurtigt, hvis der pludselig opstår en kritisk situation.

Jeg synes, at noget af det mest tragiske og meningsløse, vi kan komme ud for, er de dødsfald og kvæstelser, der sker i trafikken, især når det er ulykker, der er forvoldt af spritbilister. Jeg synes, at det i forhold til andre områder inden for lovgivningen er for billigt at ihjelslå eller lemlæste et menneske med sit motorkøretøj.

Jeg kan således sige til ministeren, at et stort flertal i fremskridtspartiets folketingsgruppe er enige i både ministerens formulering af selve lovforslagets tekst og de medfølgende bemærkninger, men samtidig mener, at det ville være hensigtsmæssigt, hvis der blev iværksat en større oplysningskampagne. Jeg tror nemlig, det er her, der må sættes ind, for ved oplysning og atter oplysning kan man måske nok få banket ind i hovedet på folk, at det med at køre bil, når man har indtaget spiritus, er noget, man skal lade være med.

Selvfølgelig koster det penge, men det er småpenge i forhold til de dødsfald og kvæstelser, der bliver forvoldt af spritbilister, og som jo givet ved god og saglig oplysning vil kunne nedbringes ganske betydeligt. Det er nu engang sådan, at man kan ikke sætte pris på et menneskeliv – menneskeliv kan ikke gøres op i penge – og de ressourcer, der er nødvendige for at redde menneskeliv, må selvfølgelig anvendes. Vi mener, oplysningskampagnen er et godt instrument at bruge i denne forbindelse.

Marianne Bentsen-Pedersen (SF):

I SF er vi meget kede af baggrunden for dette lovforslag, nemlig at fængslerne er overfyldte, og at der er lange ventelister til dem, for det tyder jo på, at vi fængsler for

meget herhjemme, og det synes vi i SF at man gør, og det synes vi også man gør, når det gælder spritbilister. Vi synes, det er beskæmmende for det danske samfund, at vi har de overfyldte fængsler.

Derfor er vi også positive, når der tages et skridt til at ændre dette, og det mener vi dette her er et eksempel på. Men det betyder ikke, at vi ser mildere på, at folk kører i påvirket tilstand; det synes vi stadig væk er en meget alvorlig ting.

Vi er lidt betænkelige ved bødesystemet, forstået på den måde, at hvis det bliver en procentdel af lønnen, vil det givet ramme de dårligst stillede meget hårdere end folk, der måske har en formue at trække på, så vi vil gerne se på, hvordan det kan indrettes, sådan at det ikke får social slagside.

Til gengæld mener vi, at det er meget konsekvent, at den, der ikke kan administrere at køre bil, altså ikke kan lade være med at drikke før bilkørsel, bliver frataget retten til at køre bil. Derfor vil vi gerne gå ind i et positivt udvalgsarbejde og se på, hvordan vi kan indrette det, sådan at det ikke får social slagside.

Aase Olesen (RV):

Det radikale venstre erkender, at det er nødvendigt at aflaste fængslerne, således at vi kan komme de lange ventelister til livs. Det er særdeles skadeligt for retsopfattelsen, både hos afsonere og i samfundet som helhed, at de dømte skal gå og vente meget længe på at komme til at afsone en hæfte- eller fængselsstraf. Ud fra disse betragtninger kan vi anbefale regeringens lovforslag om en udvidet brug af bødestraf og deraf følgende ændringer i straffesystemet for spirituskørsel og den udvidede regel om ubetinget fraken-delse af kørekortet.

I den forbindelse vil jeg gerne fremhæve det positive i, at justitsministeren ikke kørte i den samme grøft som visse fremtrædende medlemmer af den socialdemokratiske gruppe, der ved juletid mente at kunne konstatere et vældigt opsving i antallet af spritbilister og derfor varslede op til en tredobling, tror jeg det var, af bødetaksterne. Jeg er ganske enig med den foregående taler i de betragtninger, hun gjorde om problemet med bødetaksterne. Det er rart at se, at folk en gang imellem lader sig distrahere af kendsgerningerne, og

[Aase Olesen]

det er vist det, der er sket for regeringen i denne sag.

I øvrigt vil jeg sige, at vi som hidtil anser opdagelsesrisikoen som den allervæsentligste foranstaltning til at nedbringe antallet af spiritusmisbrug i forbindelse med bilkørsel.

Endelig vil jeg i anledning af den konservative ordførers bemærkning om, at hun savnede oplysninger, gøre opmærksom på, at dette forslag har ualmindelig fyldige bemærkninger, og det gælder i øvrigt næsten alle justitsministeriets forslag. Der er ikke mindre end 5 tætskrevne sider og 2 særdeles oplysende bilag, og det synes jeg justitsministeriet skal have tak for. Dertil kommer, at der altid foreligger hørings svar i form af en kort oversigt til alle de ting, vi under udvalgsarbejdet altid skal hive og slide ud af andre ministerier. Tak for det. Det synes jeg skal bemærkes her.

Birgith Mogensen (CD):

Det er meget alvorligt, at især spirituskørsel med høje promiller er stigende. Trafikmedicinere, professor Jørgen Dalgaard, retsmedicinsk institut i Århus, konstaterer, at alkohol er den alvorligste og mest almindelige årsag til de trafikulykker, der kræver dødsopfer eller medfører svære kvæstelser. Samtidig dokumenterer professor Dalgaard, at en periodeundersøgelse på amtssygehuset i Århus viste, at 42 pct. af alle trafikkvæstede havde alkohol i blodet. Tendensen fortsætter. Tallene er stigende i cirka samme takt som det almindelige personlige alkoholforbrug på landsbasis.

Men hvordan reducerer vi spirituskørsel, så det kan mærkes? Efter min mening har vi hidtil ikke gjort ret meget for at forebygge spirituskørsel, og vi har endda erfaringer for, at det nytter noget; jeg tænker på jule- og nytårskampagnerne, som bevisligt fik mange spirituspåvirkede mennesker til at lade bilen stå: radio, TV og presse lancerede en formidabel god indsats.

Men det er jo ikke kun til jul og nytår, der drikkes. Jeg tror, at en regelmæssig kampagneindsats i samme stil hele året rundt ville kunne gøre underværker. Der er ingen tvivl om, at en høj præventiv virkning kunne opnås, såfremt politiet fik mulighed for at udvide sin stikprøvekontrolvirksomhed.

Hvad angår det egentlige i dette lovforslag, nemlig ændring af straffebestemmelserne, kan CD tilslutte sig, at alkoholkørsel med en promillegrænse til og med 2,00 samtidig bør straffes med en stor bøde. Jeg pointerer, at denne straffemåde kun kan praktiseres over for førstegangstilfælde og uden skærpende omstændigheder. Bøden skal naturligvis afvejes i forhold til den enkeltes indtægt.

CD har tidligere udtalt, at vi ikke tror på nogen som helst præventiv virkning af ultrakorte feriehæftestrafte. Derimod tror vi, at mærkbare bødestørrelser, som skal betales på en konto over 10–20 måneder, vil nedfælde et langvarigt minde i den dømtes bevidsthed.

Hvis spirituskørsel er foretaget med en promille over 2,00, risikerer bilisten i skærpede tilfælde op til 1 års hæfte eller fængsel, men i de fleste tilfælde viser praksis, at de almindeligste domme er på 20–30 dages hæfte. Fremtidige lignende bedømmelser foreslår justitsministeren nedsat til henholdsvis 14 og 20 dage.

CD mener, at nævnte strafferammeændringer også skaber feriehæftestrafte med stærkt nedsat præventiv virkning. I hvert fald mener vi, at en ca. 6–10 dages nedsættelse af frihedsstraffen bør tilkobles en tillæggsbøde. Vor begrundelse er fortsat, at bødestraffens præventive virkning er større end korte hæftestrafte.

CD er meget positiv med hensyn til justitsministerens vigtige forslag angående en kraftig udvidelse af kørekortfrakendelsesperioderne fra 1,50-promillegrænsen og opefter.

I øvrigt er vi enige i ministerens andre synspunkter i dette lovforslag, hvis vedtagelse forholdsvis hurtigt vil kunne nedsætte de alt for lange og umenneskelige afsoningsventetider. Ligeledes er det oplagt, at ændringerne vil betyde ret store besparelser, men det er samtidig CDs opfattelse, at systemet vil komme til at virke mere præventivt alt taget i betragtning.

Som sagt kunne vi ønske os en lille ændring, men i princippet er vi positivt indstillet.

Wilhelm (VS):

Man kan nok beklage, at baggrunden for dette forslag er de fyldte fængsler, og det vil jeg også gerne tilslutte mig i en vis forstand. I en anden forstand vil jeg såmænd ikke be-

[Wilhelm]

klage det, for når det er sådan, skyldes det jo bl.a., som ministeren åbenhjertigt nok har sagt for nylig i retsudvalget, og som vi andre tit har sagt, at vi frihedsberøver hinanden temmelig meget her i landet, især i forhold til, hvor lavt kriminalitetsniveauet generelt er.

Men når der nu er de fyldte fængsler, pukkelen, skal jeg ikke beklage, at man bruger det som baggrund for at konvertere nogle frihedsstraffe til noget andet. Jeg tror endda, vi var de første, der var fremme med det i den offentlige debat i efteråret i forbindelse med afsoningspukkelen, men jeg vil gerne understrege, at det dengang var lagt frem som et alternativ til den kapacitetsudvidelse i fængselsvæsenet, som afsoningspukkelen hos et flertal herinde gav anledning til. Jeg vil også gerne understrege, at den idé, vi fremsatte dengang, ikke kun gik på de kortvarige straffe og hæftestrafte i forbindelse med promille- og spirituskørsel, men gik på alle de kortvarige hæftestrafte. Jeg ved godt, dette er den største pulje, men netop for at det ikke skal komme til at se ud, som om man nu tager lempeligere på det, var det måske vigtigt, at man gjorde det mere generelt.

I den forbindelse ville jeg bestemt ikke beklage, at man med et sådant konkret udgangspunkt lavede en fornuftig nedskæring i disse frihedsberøvelser, som vi har alt for mange af, og som ikke har nogen fornuftig virkning; i en situation, hvor der er massearbejdsløshed, kan selv disse kortvarige frihedsberøvelser få nogle meget store konsekvenser for folk.

Nu blev det altså ikke et alternativ, men et både-og, fordi regeringen som sædvanlig er parat til at bruge to flertal, når man har dem. Først bruger man altså et flertal for at udvide kapaciteten med 400 celler og 176 betjente, så vidt jeg husker, og nu bruger man så noget, der ligner et andet flertal for at få konverteret nogle hæftestrafte til bøder og til kapacitetsbesparelser.

Jeg skal stadig væk beklage den udvidelse, man foretog dér.

Jeg synes også, at tallene her med en reduktion på 170 pladser, en reduktion af behovet for 75 betjente – jeg ved godt, de to ting er indregnet, men så i øvrigt bødeprovenu osv. – alt i alt et årligt provenu plus besparelser på 24 mill. kr., viser noget om, at der faktisk er mere her end til det, man lover

at bruge til reklame mod alkohol og indsats mod narkotika i fængslerne.

Jeg er ked af, hvis et initiativ som dette, som vi i øvrigt vil støtte trods disse forskellige kritikpunkter, efterlader det indtryk, at man tager lettere på promille- og spritkørsel, og det er i hvert fald ikke vores opfattelse.

Det er da muligt, at ministerens i øvrigt velbegrundede forslag om, at bødetaksterne ikke forhøjes, men at kun, i grove træk i hvert fald, fradømmelsen forlænges i nogle tilfælde, vil blive tolket som et mildere syn. Hvis det ikke kan lykkes at få offentligheden til at forstå, at der ikke er tale om et mildere syn, mener jeg, at der skal gøres noget ved det. Om det så må blive via bødetaksterne, hvor jeg er enig med det par ordførere, der har talt om den sociale fordeling og om, at man måske skulle have en slags progressiv bødetakst, som også var progressiv i forhold til indkomsten og måske endda gik på både indkomst og formue, ved jeg ikke, men vi skal i hvert tilfælde ikke efterlade det indtryk, at dette er en mildere opfattelse af promille- og spritkørsel.

Til sidst vil jeg gerne sige om den diskussion, der har været ført nu igen om promillegrænserne, at vi er tilhængere af disse promillegrænser, men det ligger jo nok i en anden principiel holdning til denne slags ting end hos dem, der har kritiseret promillegrænserne. Vi mener sådan set, at principielt burde sanktioner udmåles i forhold til den handling, der er begået, og ikke i forhold til de temmelig tilfældige konsekvenser, denne handling får. Jeg ved godt, at det er milelangt fra opfattelsen i dag. Det kan vi jo se på pressen og ikke mindst på læserbrevene, at der kan være forargelse over 3 måneder, når det drejer sig om en alvorlig handling, hvis den ingen konsekvenser fik, mens man for præcis den samme alvorlige handling slet, slet ikke synes, at 2 eller 3 år var nok i læserbrevsskribenternes øjne, fordi konsekvensen altså blev så og så alvorlig.

Det stemmer ikke med min retsbevidsthed, det må jeg sige blankt. Der er ingen principel forskel på, om man kører uden om den fuldt optrukne linje og der ikke sker noget ved det, eller man kører uden om den fuldt optrukne linje op ad bakken og der så tilfældigvis kommer en modkørende bil. Ideelt set burde sanktionen være den samme, og det er lidt af det princip, kun en lille smule af det

[Wilhelm]

princip, der ligger i promillegrænsen, at man altså lader sanktionen måle i forhold til handlingen og ikke i forhold til de ret tilfældige konsekvenser, handlingen får.

Poul H. Møller (KrF):

Det meget alvorlige problem spirituskørsel er trods mange advarsler og mange kampagner alligevel tiltaget voldsomt gennem de senere år. Det må betragtes som en meget alvorlig forbrydelse at sætte sig til et rat i spirituspåvirket tilstand og derved udsætte sine medtrafikanter for død eller lemlæstelse.

Er dette forslag så et led i bekæmpelsen af dette onde? Nej, desværre – tværtimod. Dette lovforslag har sin baggrund i, at der er opstået en kø, der venter på plads i vore fængsler for at kunne komme ind og afsone en frihedsstraf for spirituskørsel, og for at klare denne misere mener justitsministeren at man bør »afkriminalisere« en stor del af disse berusede motorføreres færdselslovsovertrædelser ved lempelser i loven.

Man mener, at når promillen ikke er over 2, er det vel ikke så galt, og så bør man nok kunne klare det med en bøde. Mon ikke de fleste er klar over, at en person med en promille på f. eks. 1,98 er særdeles påvirket og ganske ude af stand til at føre motorkøretøj på blot nogenlunde forsvarlig måde? Han eller hun vil til enhver tid være en frygtelig fare for alle andre trafikanter.

Ydermere foreslås så endda, at når man har toppet, altså er kommet over de 2 promille, så er det da heller ikke så galt, og det bør fremtidig behandles noget mildere af domstolene, så de ikke som nu skal give minimumsstraffe på 20 dages hæfte, men kan nøjes med 14 dages hæfte. For at sige det lidt firkantet, så gør man altså det hele lidt mere attraktivt for spritbilisterne. Det må vel nok synes at være rystende, og jeg tror også, mange borgere i vort samfund er rystet i deres retsbevidsthed over et sådant forslag.

Vi må jo sige, at såfremt kriteriet for retens domme fremover skal være, om der nu er plads til afsonere i vore fængsler eller ej, vil vi ganske snart kunne opleve ejendommelige retstilstande i vort land.

Nej, problemet med at skaffe plads til afsonere må løses ad en helt anden vej. Selv om jeg ikke i dag her på stående fod har en patentløsning, så erindrer jeg da, at der tidli-

gere har været forslag om, at hæftestrafte kunne afsones i weekends, på lørdag-søndage, eventuelt i forbindelse med en form for samfundstjeneste i lighed med, hvad man har tænkt sig med f. eks. de unge kriminelle. Disse spritbilister kræver jo ikke et stærkt bevogtet fængsel med stort personale, men kunne rummes i f. eks. en af de mange nedlagte institutioner i landet. Tænk på, hvad et sted som Christiania kunne have været brugt til i den retning, om det ikke nu var blevet anvendt som svineesti. Vi har mange nedlagte arresthuse, vi har skoler, vi har små sygehuse osv., som står tomme i dag, og hvis det går, som regeringen ønsker med en nulløsning for forsvaret, vil jeg forudse, at der bliver en del kaserner ledige, som også kan anvendes i påkommende tilfælde.

Men under alle omstændigheder mener vi i kristeligt folkeparti, at det omtalte problem bestemt ikke bør løses ved en form for afkriminalisering. Dertil er spritkørsel en alt for alvorlig sag, og kristeligt folkeparti kan derfor ikke medvirke til forslaget.

Jeg har desværre endnu ikke haft tid og lejlighed til at læse høringssvarene, men jeg har forstået på fru Mette Madsen, at de sandelig også stiller sig negativt over for forslaget, og det forstår jeg så godt. Hvad jeg ikke forstår, er derimod, at justitsministeren har kunnet få sig selv til at fremsætte et forslag som dette om så alvorligt et problem som det, vi står med med hensyn til spirituskørsel.

Lis Starcke (DR):

Jeg fæstede mig især ved et par ting fra høringssvarene. Loven er ikke en skærpelse, snarere tværtimod. Og en anden ting: de præventive hensyn burde belyses bedre. Min egen konklusion, efter at jeg har læst forslaget og bemærkningerne, er, at justitsministerens argumenter for forslaget føles ret svage.

Jeg vil sige, at retsforbundet gerne ser en begrænsning i frihedsstraffens anvendelse i det hele taget, hvor det er muligt under betryggende former og på fornuftig vis. En ændring af straffen for spiritus- og promillekørsel, sådan som det nu anvises her i lovforslag nr. L 194, så der sker en begrænsning i anvendelsen af frihedsstraf mod en udvidet anvendelse af bøde i de tilfælde, hvor promillen ligger under 2,00, er retsforbundet positivt indstillet over for.

[Lis Starcke]

Men for at der ingen misforståelse skal være, er det nok nødvendigt at sige, at vi mener, at vore fængsleers kapacitet ikke må have nogen indflydelse på strafudmålingen. Spørgsmålet må altså være, om følelige bøder vil være lige så præventive som udsigt til frihedsstraf, i forbindelse altså med, at der ved promiller fra 1,5 og opefter sker en forlængelse af frakendelsestiderne, ved de 2 promille altså 2 år og 6 måneder.

Det er jo rigtigt nok, at de lange ventetider for afsoning i høj grad svækker frihedsstraffens præventive virkning, ikke alene i spiritussager, men også i andre. Retsforbundet har heller ikke været glad for de faste promillegrænser fastsat i 1976, og vi vil gerne under udvalgsbehandlingen efterlyse, om der ikke burde fastsættes en meget lav minimumspromille for motorkørsel. Hvis man vidste, at man kun måtte nyde én genstand, når man skulle køre bil, kunne det så ikke bidrage til færre trafikuheld og -ulykker?

Angående bødernes størrelse kan vi da godt billige, at de ikke yderligere sættes i vejret. Men jeg vil dog gerne spørge, om det er meningen, at bøderne fortsat skal beregnes efter bruttoindtægten eller, som en i min gruppe spurgte, efter socialindkomsten eller eventuelt noget helt tredje.

Afkortningen af de frihedsstraffe, som i dag idømmes ved højere promiller, er vi indforstået med. Det er sikkert ikke længden af hæfte, men fængselsstraffen i sig selv, der kan virke præventivt. Den betingede frakendelse ønsker vi bevaret, for det mener vi er et andet præventivt middel.

Så er der jo gjort opmærksom på, at man vil sætte ind med oplysning om alkohol og trafik, og at man vil lave en kampagne for større færdselssikkerhed. Det mener vi er udmærket, både når det er vores eget råd, der sætter det i gang, og når det sker på nordisk plan, sådan som det også bebudes. Vi er også indforstået med, at de, der allerede er dømt, ikke skal have længere frihedsstraf end dem, der dømmes efter den nye lov.

Vi er altså relativt positivt indstillet over for forslaget, men vi synes blot, at det er en lidt svag begrundelse; det må ikke bare være, fordi vi ikke har plads til så mange i vore fængsler.

Jeg kan da godt forstå, at en del af ordførerne har udtrykt en vis bekymring for det, der var baggrunden for lovforslaget, for baggrunden er jo bl.a., at vi har nogle meget lange ventetider. Det er ubehageligt af generalpræventive grunde, at der går så lang tid mellem dom og afsoning. Det er også ubehageligt af rent menneskelige grunde, at de dømte skal vente i månedsvis, måske halve år, på at komme til afsoning. Det er ubehageligt, dels fordi en ventetid altid er en usikkerhedsperiode, dels fordi det i nogle tilfælde kan skabe arbejdsmæssige vanskeligheder for den domfældte. Så baggrunden er af en lidt trist karakter, og det er naturligvis også årsagen til, at vi har fundet, der måtte gøres et eller andet.

En anden, skal vi sige mere formel baggrund for forslaget er – og det vil jeg gerne fremhæve især i anledning af fru Mette Madsens og fru Annelise Gotfredsens indlæg – at finansudvalget med et meget stort flertal – der var vist kun to partier, der ikke stemte for, og det var fremskridtspartiet og SF – i november gav justitsministeren en opfordring til, at han skulle fortsætte bestræbelserne for ved en ændret lovgivning at gennemføre en omlægning af sanktionssystemet med henblik på, at færre idømmes frihedsstraf. Det var et meget bredt flertal i finansudvalget, som i forbindelse med udvidelsen af cellekapaciteten i fængslerne fremsatte denne anmodning til justitsministeriet, og det er altså det, vi nu prøver at leve op til i forbindelse med dette forslag.

Jeg vil gerne takke de mange ordførere, der har haft positive eller overvejende positive bemærkninger til forslaget, og jeg vil også gerne bruge denne lejlighed til, selv om det ikke specielt vedrører dette forslag, at sige tak til fru Aase Olesen for de smukke ord, hun kom med vedrørende de grundige bemærkninger, der ledsager dette forslag ligesom mange andre forslag, der er udarbejdet af justitsministeriets departement og direktorat.

Til fru Mette Madsen vil jeg sige, at når man citerer fra møder, hvorfra man vist normalt ikke må citere, skal citatet i hvert fald helst være korrekt, og jeg mener ikke noget sted at have sagt, at når kapaciteten er for lille, må vi lade være med at fængsle. Men jeg har naturligvis givet udtryk for, at vi må få vores retssystem til at fungere ved at prio-

Justitsministeren (Ole Espersen):

[Justitsministeren]

ritere de ressourcer, vi har. Helt at opgive at fængsle, hvis der ikke er flere pladser, kan der naturligvis ikke være tale om.

Vi er stadig væk i gang med at finde andre muligheder for at nedbringe ventetiden end bl.a. det forslag, der er tale om her. Vi er også i gang med at udmønte den bevilling, vi fik i finansudvalget til at åbne disse 400 celler, og vi har også søgt at anvende mere utraditionelle former for afsoningssteder end de sædvanlige. Det er klart, at uanset hvilken form for afsoning man vælger, kræver det mere personale, selv om personaleforbruget naturligvis ikke behøver at være lige stort i alle tilfælde.

Jeg er enig med fru Mette Madsen i, at kontrollen med, om der køres i en frakendelsesperiode, er meget vigtig og naturligvis kan siges at blive endnu vigtigere nu, hvor vi understreger sanktionen »frakendelse« mere, end man har gjort tidligere. Så hvis der er nogen som helst mulighed for det, og det har vi i høj grad drøftet, vil vi prøve at øge kontrollen med, om der køres af bilister i en periode, hvor de er frakendt deres førerbevis. Der er i øjeblikket en vis også systematisk kontrol med det, og vi vil prøve, om vi kan øge denne kontrol.

Jeg er nok lidt uenig i fru Mette Madsens vurdering af udtalelserne fra de forskellige myndigheder, der er hørt. Jeg synes, at disse udtalelser giver et ganske nuanceret billede, noget mere nuanceret end det, fru Mette Madsen gav. Disse udtalelser er jo på linje med noget af det, jeg sagde for lidt siden, at vi også er nødt til, herunder af generalpræventive grunde, at se på vore muligheder for at få de idømte straffe afsonet inden for en rimelig tid. Dette tager de hørte myndigheder med i betragtning, og i øvrigt mener jeg altså ikke, at man, således som fru Mette Madsen nærmest gav udtryk for, kan hævde, at de stort set alle sammen gik imod det forslag, der ligger her.

Jeg skal ikke gå nærmere ind i statistikken over sigtelser og uheld i forbindelse med spirituskørsel. Jeg har en enkelt bemærkning, der kommer som en kommentar til hr. Poul H. Møller, men statistikken fremgår jo klart netop af bilagene, og det er vel også betegnende, at der i 1976, 1977, 1978 var ret så betydningsfuld en stigning i sigtelserne, der nu er afløst af en mere jævn udvikling, og det gælder også det, som vel i endnu højere

grad viser noget om, i hvilket omfang der rent faktisk køres, nemlig uheld i forbindelse med spirituskørsel. Der har været en stigning, og nu har der været en udjævning.

I den forbindelse må vi ikke undlade at lægge vægt på, at netop promillegrænserne, udåndingsprøverne og en øget indsats fra politiets side utvivlsomt har været medvirkende til, at sigtelsernes antal er øget, og at præventionen, den prævention, der består i opdagelsesrisikoen, netop også derved i væsentlig grad er blevet øget.

Jeg ville beklage det, hvis fru Annelise Godtfredsen tog anledning af dette lovforslag til at rejse en almindelig debat om promillegrænserne. Jeg kunne forstå et sådant ønske, hvis der var tale om det, som fru Annelise Godtfredsen jo ikke mener der er tale om, nemlig en voldsom skærpelse af sanktionerne; så kunne det måske være relevant at rejse en drøftelse om promillegrænserne, men når der efter fru Annelise Godtfredsens opfattelse – jeg er ikke helt enig heri – er tale om en mildnelse, så synes jeg, ingen anledning der er til at rejse en debat om promillegrænserne, og jeg vil fremhæve det, jeg sagde for lidt siden, at jeg tror, at politiet har fået øgede muligheder for at opdage spirituskørsler, netop fordi behandlingen nu foregår på den måde, som den gør efter promillegrænsernes indførelse.

Når jeg fremhæver, at jeg ville beklage en sådan almindelig debat nu, er det, fordi jeg håber, at netop af hensyn til de mange, der står og venter på at komme til afsoning, til dem, der er rejst sigtelse imod nu, og til de sigtelser, der kommer i den nærmeste fremtid, ville det være væsentligt, hvis folketinget, retsudvalget og folketinget, inden for en rimelig kort periode havde mulighed for at tage stilling til dette lovforslag.

Jeg er enig med hr. Voigt i, at mere oplysning er overordenlig væsentligt, og vi vil prøve, om vi ikke kan få gjort dette nordiske færdselssikkerhedsår, der formentlig bliver tale om i 1983, til et år, hvor der også vil blive anvendt ressourcer med henblik på at advare imod spirituskørsel.

Fru Marianne Bentsen-Pedersen er betænkelig ved bøderne, og der er naturligvis også nogle betænkeligheder knyttet til det. Bøder kan virke socialt forskelligt. Det er årsagen til, at vi ikke har fundet det rimeligt at komme med drastiske forslag til forhøjelse af bø-

[Justitsministeren]

derne. Også en hæftestraf kan virke forskelligt, også socialt forskelligt, måske i modsat retning undertiden, men den kan i hvert fald også virke forskelligt; i tilfælde af, at der skulle være særlig store og voldsomme vanskeligheder ved at betale en bøde, vil der jo normalt være mulighed for en afdragsordning.

Til fru Aase Olesen har jeg sagt tak for de venlige bemærkninger.

Til fru Birgith Mogensen skal jeg sige, at en øget politiindsats er væsentlig, og hvis der er nogen som helst mulighed for det, vil vi se, om det kunne lade sig gøre. Tillægsbøde har vi overvejet, og vi kan da drøfte det i retsudvalget. Det skulle i så fald formentlig være en bøde, der ikke helt svarede til den ganske høje bødestørrelse, der i øvrigt foreslås, men såfremt fru Birgith Mogensen ønsker det, vil vi kunne drøfte det i retsudvalget.

Til hr. Wilhelm skal jeg sige, at der arbejdes fortsat også med andre alternativer til frihedsstraf. Det har vist sig, at det netop i en periode som den, vi befinder os i med arbejdsløshed, nok er sværere at få accepteret alternativer til frihedsstraf, men vi arbejder som sagt med det fortsat, og jeg er enig i, at det er væsentligt at søge at fortsætte dette arbejde.

I anledning af hr. Wilhelms bemærkning skal jeg også fastslå, at det, der er tale om her, ikke efter min opfattelse kan tolkes som et generelt mildere syn på spirituskørsel. Det forekommer mig, at netop frakendelsen og, når det drejer sig om højere promiller, den længere frakendelse er en overordentlig relevant sanktion netop i forhold til spirituskørsel. Den, der kører i påvirket tilstand, har vist, at han er en fare for trafikken, og det, vi må søge at gøre først og fremmest, er så at reducere hans muligheder for i fremtiden at udgøre denne fare. Derfor er en frakendelse og en længere frakendelse relevant, selvfølgelig forudsat – og det er jeg ganske enig i at der føres en kontrol med – at man ikke alligevel kører i frakendelsestiden.

Jeg synes, at hr. Poul H. Møllers bemærkninger gav indtryk af, at det ikke blot var høringssvarene, som hr. Poul H. Møller ikke havde fået læst. Jeg synes ikke, det er rimeligt på grundlag af det materiale, vi har her, at påstå, at spirituskørsel er tiltaget voldsomt. Det kunne man få indtryk af ved at læse et

par dagblade i juletiden, men det kan man ikke få indtryk af ved at følge udviklingen, således som den rent faktisk er foregået.

Jeg synes også, de øvrige bemærkninger fra hr. Poul H. Møller gav udtryk for en vurdering af dette forslag, som slet ikke svarer til forslaget indhold, og når hr. Poul H. Møller skal bruge anledningen til at kalde Christiania for en svinesti, så forekommer det mig, at der åbenbart er ting, der har optaget hr. Poul H. Møller meget, ting, der er irrelevante, som ikke har noget med dette lovforslag at gøre, og som åbenbart har medført, at tiden til at studere dette nærmere har været for ringe, og det beklager jeg. Jeg synes ikke, de bemærkninger, der kom, var rimelige i forhold til lovforslaget.

Til fru Lis Starcke skal jeg sige, at der ikke er tale om at indføre socialindkomtbegrebet i forbindelse med dette lovforslag. Der er tværtimod tale om, at vi her anlægger en betragtning, som selvfølgelig først og fremmest er domstolens egen i den forstand, at det er domstolene, der udmåler bødestraffen. Der er tale om, at domstolene prøver at finde ud af den reelle levestandard hos den person, der nu skal have en bøde. Så kan man mene, at det måske svarer lidt til intentionen bag socialindkomsten, men det er altså ikke socialindkomstens formelle begreb, der er tale om her. Det er en bedømmelse af den enkelte domfældtes mulighed for at betale en bøde, der lægges til grund, når vi taler om bruttoindtægt i lovforslagets bemærkninger.

Jeg plejer ikke at opfordre til hurtig udvalgsbehandling, fordi det er vigtigt under alle omstændigheder, at de forslag, der kommer, bliver behandlet så grundigt som overhovedet muligt. Når jeg alligevel håber, at udvalgsbehandlingen vil kunne foregå relativt hurtigt, skyldes det de omstændigheder, jeg nævnte, usikkerheden og de mange, der venter på, hvad resultatet bliver. Til gengæld kan justitsministeriet naturligvis love, at vi også så hurtigt som overhovedet muligt vil deltage i dette udvalgsarbejde, herunder med besvarelser af spørgsmål fra udvalgets side.

Otto Mørch (S):

Ligesom ministeren undrede jeg mig også over, at venstres og de konservatives ordførere nu igen begynder at sætte spørgsmålstegn ved den ordning, vi har, med faste promiller.

[Otto Mørch]

Der var jo et meget smukt flertal her i folketinget, da man vedtog det i sin tid, og for mig og dermed også for socialdemokratiet – det har ministeren jo også lige bekræftet – er der ikke nogen usikkerhed, jeg havde nær sagt retssikkerhedsmæssigt, og derfor ønsker socialdemokratiet i al fald ikke at deltage i en vurdering af systemet. Vi finder det tilfredsstillende ud fra de strafferammer, der er.

I øvrigt kan jeg også erindre om, at før vi fik systemet, arbejdede vi jo i praksis efter systemet. Det gjorde vores retsvæsen, så selv om det ikke stod på tryk, var retspraksis sådan, at man faktisk havde en form for fast promille. Her kan I altså godt spare jer jeres ulejlighed. Her ønsker vi ikke at være med. Vi finder ordningen tilfredsstillende både for retssikkerheden og også for klientelet.

Mette Madsen (V):

Ministeren advarede mod at reagere alt for voldsomt f. eks. på det, der kom frem i avisen til jul. Jeg mener også, at man skal undersøge en sag grundigt først, så advarslen var vel nærmere til centralt placerede medlemmer, også af ministerens egen gruppe, der så vidt jeg husker reagerede meget voldsomt på det. Men lad det nu ligge.

Der er et par spørgsmål, jeg ville stille ministeren. Ministeren afviste ikke, at hørings svarene overvejende gik imod forslaget. Der blev sagt, at der var nuancer i det. Men jeg vil dog godt spørge ministeren helt konkret, om han virkelig tør afvise, at bøder i stedet for hæfte vil afsvække den generalpræventive effekt.

Så talte ministeren om det store flertal, der havde været i finansudvalget for dette aktstykke. Her vil jeg nok lige spørge ministeren, om ikke det ligger sådan, at netop venstre holdt fængsling af spritbilister udenfor og netop ved behandlingen af det aktstykke foreslog det, som jeg også her nævned, at man i disse tilfælde ikke behøvede at bruge de huse, der var bygget til fængsler, men andre tomme lokaliteter. Vi kan jo bede om at få aktstykket under udvalgsbehandlingen.

Så var der én ting, som vist ikke har været drøftet her i dag, men som jeg nok synes vil lige skulle nævne. Det er, at der står i ministerens fremsættelsestale, at der skal ske benådning for allerede dømte, der ikke har af-

sonet. Det skal der vel, men vil det ikke give et kæmpearbejde for politiet, der bliver nødt til at gennemgå alle sager? Og jeg vil nok spørge: hvordan vil det føles for den, der allerede har afsonet, den, der pænt kom til tiden og tog sin straf, mens den, der er blevet væk, nu kan slippe med en bøde?

Til slut vil jeg lige sige til fru Lis Starcke, der foreslår, at én genstand skulle være sådan en fast ramme: ja men fru Lis Starcke, det var jo det, der var det grundlæggende i debatten om de faste promillegrænser, at en genstand virker forskelligt på de forskellige mennesker, afhængigt f. eks. af ens vægt, men det endnu mere tungtvejende, i hvert fald for mig, var, at en genstand virker forskelligt på den samme person til forskellige tider, alt efter om man er sulten eller man ikke er sulten, om man er syg, om man har sovet for lidt, om man er træt, og det er derfor, faste promillegrænser er helt uacceptable, når man skal bedømme, hvor meget man kan tåle at indtage, inden man kører. Det duer ikke med de faste grænser, for de virker forskelligt til de forskellige tider på den enkelte.

Annelise Godfredsen (KF):

Jeg beklager meget, at hr. Otto Mørch betragter det som spildt ulejlighed, når folketingsmedlemmer går herop på talerstolen og prøver på at overbevise hinanden ved hjælp af ordet om det ene eller det andet, men hr. Otto Mørch mener måske, at hele debatten er spildt ulejlighed, eftersom hr. Otto Mørch har forladt salen, inden debatten er sluttet.

Jeg skal bare sige om de faste promillegrænser ligesom fru Mette Madsen, at her foreligger der jo en skærpelse af frakendelsestiderne. Disse kan være af stor social betydning. Ud over straffen er det af betydning for folks erhverv, og i denne situation finder jeg, at det er særdeles beklageligt, at man har fraveget den fri bevisbedømmelse og ikke kan tage forholdene i betragtning, som de foreligger for den pågældende person.

Voigt (FP):

Flere af ordførerne har i debatten talt om den præventive virkning, og nogle er endda gået så vidt, at de har sagt, at dette betyder, at man ligefrem nu vil mindske straffen for

[Voigt]

spirituskørsel. En af dem, der sagde det mest markant, var hr. Poul H. Møller.

Jeg deler ikke denne udlægning, for alene det, at frakendelsesperioden bliver ganske betydelig længere, synes jeg i hvert fald i sig selv er en skærpelse, og samtidig må man da ikke glemme, at uanset på hvilket lønniveau man befinder sig, betyder det da enormt meget, når man i stedet for 12 måneders løn kun får 11 måneders løn udbetalt. Jeg synes, det er en ganske overordentlig høj bødestørrelse, der her er fastsat, og uanset hvor mange penge man tjener, synes jeg, at maksimumsbøden på 40.000 kr. er ganske mange penge.

Jeg tror nemlig, det vil gå sådan, at hvis en mand er tiltalt for spirituskørsel med en promille, der ligger på 1,9, eller skal vi sige på 2 promille, som vi nu har sat som en øvre grænse, vil han stå i retten sammen med sin forsvarer og sige: hov, hov, nej, den går ikke, jeg havde sandelig ikke kun drukket 10 bajere, jeg havde drukket 17, så det kan ikke passe, at jeg kun har 2 promille i blodet. Og det er netop, fordi han vil være interesseret i at slippe for den store bøde, og så kunne han jo med hr. Poul H. Møllers bemærkninger sige: jeg vil da sandelig hellere ud på Christiania i weekenden eller ind på en nedlagt institution og gå og hygge mig.

Det er ganske mange penge, man skal af med, og derfor tror jeg, at man vil komme til at opleve, når denne lov træder i funktion, at folk simpelt hen vil sige: hov, hov, hr. dommer, jeg fik også et par cognacer til kaffen, for de vil gerne ind og tage de 14 dage i stedet for at betale de ganske mange penge.

Må jeg så lige til slut sige til fru Mette Madsen, som i sin argumentation for promillegrænsernes dårlighed bl. a. nævnte, at det virkede forskelligt, fordi et menneske kunne jo være sygt, og det kunne være træt. Heri har fru Mette Madsen fuldstændig ret, men fru Mette Madsen glemte at oplyse, at det også står i færdselsloven, at man naturligvis ikke må køre bil, når man er syg og træt.

Marianne Bentsen-Pedersen (SF):

Jeg vil gerne i forbindelse med hr. Voigts indlæg spørge ministeren, om det ikke stadig væk er gældende, at en bødestraf kan overføres til en hæftestraf af personen selv.

Aase Olesen (RV):

Det var ministerens bemærkning til retsforbundets ordfører om, at man ikke ville bruge socialindkomsten, der kalder mig herop. Det var ellers et emne, jeg havde regnet med jeg ville vente med til udvalgsarbejdet. Vi har nemlig i den radikale gruppe diskuteret, hvad man skulle forstå ved bruttoindkomsten. Der står jo i bemærkningerne, at man hidtil har anvendt 1.000 kr. pr. 25.000 kr.s bruttoindkomst, og bruttoindkomst er jo ikke sådan noget helt entydigt begreb.

Det mener jeg også vi skal vente med til udvalgsarbejdet, men jeg forstår her, at ministeren opererer med begrebet »den reelle levestandard«, og derfor må jeg måske sådan for morskabs skyld fortælle ministeren, at et vittigt hoved i vores gruppe sagde: nu har vi altså noget, der hedder den skattepligtige indkomst, så har vi socialindkomsten, og så har vi nok også noget nu, der hedder kriminalindkomsten.

Poul H. Møller (KrF):

Justitsministeren udtalte sin bekymring for, at debatten om dette lovforslag skulle give anledning til, at vi nu på ny tager promillespørgsmålet op, og det vil jeg også godt sige, at det håber jeg da ikke sker. Men jeg vil da ikke undre mig over, om det blev tilfældet, fordi man jo her ser en helt anden vurdering af promillegrænserne, end tilfældet var i 1976, ud fra det, jeg kan se og har hørt her i dag, og fremfor alt ud fra lovforslaget.

Jeg skal i den forbindelse bemærke, at kristeligt folkeparti i 1976 ønskede, at vi startede med en nedre grænse på 0,5 promille, fordi vi allerede dengang havde videnskabsfolks og medicinernes oplysninger om, at allerede når man har en promille på 0,5 i blodet, er ens reaktionsevne nedsat. Det gik ikke igennem dengang, men jeg synes jo nok, at det kan give anledning til nogen ængstelse, når man vurderer en promillegrænse på 2 således, at man mener, at straffen for en kørsel med 2 promille og derover skal gøres mildere. Det kan da nok give anledning til frygt for, at det vil virke stik modsat det præventive, som formentlig var formålet med loven.

Jeg er ked af, hvis jeg har stødt justitsministeren ved at betegne Christiania som en svinesti. Jeg har altså ikke noget bedre navn til dette område. Jeg har som politimand set,

[Poul H. Møller]

hvordan unge gik til grunde, hvordan mange blev mærket for livet, og hvordan mange netop levede som svin, måske endda på et niveau, der lå under svinets, så derfor har jeg ingen anden betegnelse for dette område.

Som sagt, jeg er meget bekymret for, at følgerne af dette lovforslag med dets mildere syn på en så høj promille som 2 kan få virkninger ude i samfundet, og jeg tror, som jeg også sagde det i min ordførertale, at vore retsbevidste medborgere vil forbløffes over, at man bedømmer en kørsel med promille således, at nu skal den ikke straffes med 20 dages hæfte, nu kan man godt sætte det ned til 14 dage. I det hele taget er sigtet med denne lov at få afviklet den lange kø af afsone-re, som står og venter utålmodigt på at komme ind. Jeg synes ikke, det er rimeligt at vedtage dette lovforslag på dette grundlag.

Lis Starcke (DR):

Når man ikke drikker og man ikke har bil, kan man jo let løbe sig stavere i livet, når man skal behandle et lovforslag som dette.

Til fru Mette Madsen vil jeg sige, at jeg dog sagde, at retsforbundets gruppe ikke var glad for de faste promilleregler, men at vi kunne tænke os en meget lav promillegrænse som maksimum, 0,5 eller måske lavere endnu, og jeg kan endda sige, at der var en enkelt af gruppen, som kom med et forslag, netop fordi han var ængstelig for den stigende tendens – han har måske heller ikke læst bemærkningerne, så han kunne se, at det var efter den høje promille, at stigningerne var særlig store – som fru Mette Madsen måske kunne overveje; han mente, at denne stigning bør medføre alvorlige politiske overvejelser om helt at forbyde kørsel med motor-køretøj, traktor eller motorredskab, hvis der overhovedet er indtaget spiritus.

Jeg tror ikke, det er det, fru Mette Madsen tør foreslå, men jeg synes, jeg er enig med justitsministeren i, at dette forslag jo ikke lige handler om disse promiller. Selvfølgelig kan vi nævne det i vores debat, men jeg ville også mene, at det var vigtigt, at dette lovforslag kom hurtigt igennem.

(Kort bemærkning).

Mette Madsen (V):

Jeg vil gerne helt klart sige, at personlig mener jeg ikke, man overhovedet skal sætte

sig til et rat, hvis man har drukket bare én dråbe de sidste 24 timer.

Knud Lind (FP):

Jeg er glad for, at hr. Voigt har nævnt, at ikke alle i fremskridtspartiet er enige om det gode og det rigtige i dette lovforslag. Det lovforslag, vi ser her, drejer sig for mig at se om lokalemangel og mandskabsmangel for så vidt angår det overskud af afsone-re, som man har. Man ønsker også at sætte grænsen op til disse 2 promille for så vidt angår bøde, og det vil i realiteten sige, at de pågældende skal kunne drikke ca. 10 øl. Der ligger grænsen nu, og så kan man spørge, om de er kapable til at køre bil på det tidspunkt.

Der bliver også problemer med selve bødeinddrivelsen, og man oplyser da også i bemærkningerne, at man allerede har haft vanskeligheder med at drive bøderne ind. Der bliver desuden en ulighed, idet de pågældende, der sparer op, og som f.eks. har en friværdi eller nogle kontanter, kommer til at betale bøden af nettomånedslønnen, medens vedkommende person, som ikke har nogen penge, måske alligevel får betalt bøden, og hvad sker der reelt så? Ja, så kan pågældende, hvis de har nogle børn, henvende sig på socialkontoret og sige: vi har et par børn, vi har ikke råd til elektricitet, vi har ikke råd til olie. Og så får de bistandshjælp dér. Man er således indstillet, at hvis man fortsat mener, at de pågældende ikke er i stand til at tilbagebetale det, som de har fået, fordi de har nogle børn, de har kunnet holde op for sig som et skjold, så afskriver man det på bistandskontoret. Det vil sige, at den ene persongruppe kommer i realiteten ikke til at betale bøden, medens den anden, den lille håndværksdrivende eller andre, kommer til at betale den.

Vi har set, hvordan man har haft besværligheder med at inddrive bøderne nu, og jeg vil også sige, at der er en anden ting, som er lidt beklagelig. Man konstaterer, at der er sket en stigning nu og muligvis en udjævning på det senere på grund af politiets bedre kontrolforanstaltninger, udåndingsprøver osv., og det skulle man egentlig talt kun være glad for og så have afventet, om ikke resultaterne ville komme hen ad vejen, i stedet for at man, fordi man har nogle akutte lokale- og mandskabsbehov, sætter grænserne op.

[Knud Lind]

Det er nogle af de ting, som jeg synes er meget uheldige, men i særdeleshed må jeg jo nok sige, at når man sætter promillen op til de 2, så giver man folk en falsk formening om, at nu kan de egentlig talt reelt drikke disse 10 øl, idet vi skal regne med, at de i det tidsrum, hvor de drikker de 10 øl, også forbrænder, afhængigt af deres legemes størrelse, et vist kvantum spiritus; man regner med, at man i gennemsnit forbrænder en øl pr. time. Nu er der jo ikke ret mange, der når at drikke 10 øl på en time, men de kan godt gå lidt længere, og det vil sige, at de i realiteten også kunne drikke lidt mere.

Så er der til slut den sidste kategori, hvor forsvarsadvokaten ligesom kunne plædere for, at pågældende røg op over. Skal De drikke, så drik helst over 10 øl, helst 15 øl, så De ryger over, for så får De nemlig kun de 14 dages hæfte. Det er desværre kedeligt, det, som er lavet her, og jeg mener, at det kun er udsprunget af, at man har de lokale- og mandskabsmangler. Det er et spørgsmål, om ikke der havde været nogle af statens bygninger, som man kunne have brugt, så man kunne have haft nogle lempeligere afsoningsvilkår. Jeg mener ikke, at folk, som er blevet dømt for spirituskørsel, er samme klientel som andre, der har nogle hårde straffelovsovertrædelser.

Ud over det mener jeg også, at når man ønsker at forlænge frakendelsesperioden, kan man slet ikke overskue det, for reelt er det sådan, at hvis hver især her spørger sig: hvor mange gange er jeg blevet standset for kontrol af kørekort, så vil man opdage, at der godt kan gå år imellem, og det vil sige, at risikoen for at blive standset og blive kontrolleret er meget lille.

Justitsministeren (Ole Espersen):

Alle høringssvarene vil naturligvis som sædvanlig blive fremsendt til retsudvalget, og så tror jeg at vi bedre kan foretage den nøgterne bedømmelse af dem, som jeg synes vi trænger til.

Jeg synes, at den debat, der har været om forholdet mellem bøder og hæfte set i relation til den generalpræventive effekt, har været interessant, for den har jo faktisk vist, at der måske har været et vist skred i udviklingen, at man i hvert fald i nogle kredse, og måske i ret brede kredse, anser en alvorlig

bøde for at være en alvorligere sag end en ganske kort hæftestraf. Jeg har personlig stillet mig noget tvivlende over for den opfattelse, men jeg må sige, at efterhånden har jeg hørt den fra så mange sider, at der måske er noget rigtigt i, at man ofte betragter en alvorlig bøde som noget, der slår hårdere end en ganske kortvarig hæftestraf.

Jeg tør ikke sige, fru Mette Madsen, om venstre tog et specielt forbehold, da man behandlede aktstykket nr. 20 i finansudvalget, men hvis man har taget et forbehold for så vidt angår dem, der er idømt spiritusdomme, hæftestraf i anledning af spirituskørsel, så har det været et ganske gevaldigt forbehold, for det er jo i virkeligheden 5.000–6.000 ud af de ca. 7.000, der venter på at komme til afsoning, som er dømt spiritusbilister. Jeg ved ikke, hvordan vi skulle kunne opfylde finansudvalgets flertals ønske, hvis vi fuldstændig skulle undtage spiritusbilisterne. Jeg tror ikke, det kunne lade sig gøre.

Vi er meget opmærksomme på at søge at finde frem til enklere lokaliteter med henblik på afsoning, således som man også i debatten har opfordret os til.

Hensigten er, hvis dette lovforslag gennemføres, ikke fuldstændigt at benåde dem, der er idømt hæftestrafte inden for de relevante grænser, men at benåde dem eller rettere give dem et tilbud om benådning mod betaling af denne klækkelige bøde, og det er, så vidt jeg har forstået, i overensstemmelse med praksis i lignende tilfælde tidligere.

Man kan ikke som bødedømt frit vælge hæfte i stedet; man kan komme i hæfte i stedet for, man kan komme til at afsone forvandlingsstraffen, hvis det offentlige forgæves har prøvet at inddrive bøden, men kun derefter. Der er altså ikke noget frit valg.

For så vidt angår fru Aase Olesens bemærkninger om »kriminalindkomsten« skal jeg sige, at det, man ved eller i løbet af et dommermøde har fundet frem til – jeg præciserer, at det er dommerne, der fastsætter bødestørrelserne – er, at den indkomst, der skal danne grundlaget for bøden, skal være bruttoindkomsten, og man siger i den forbindelse, at heri ligger, at hensyn ikke tages til særlig store fradrag begrundet i afskrivningsmuligheder, dyre parcelhuse, lystbåde etc., men at der, som jeg sagde, lægges vægt på tiltaltes almindelige levestandard, og det sker naturligvis ud fra et ønske om reelt at drage om-

[Justitsministeren]

sorg for i så vidt et omfang som muligt, at bøderne kommer til at virke ensartet på de forskellige indkomstgrupper.

Til de bemærkninger, der har været om at gå helt ned til en promille på 0 eller 0,5, skal jeg sige, at jeg har overvejet at foreslå, at man skulle ifalde straf efter færdselsloven for kørsel også efter en spiritusindtagelse, der kun går op på 0,5, men her må jeg sige, at jeg tror, vi ville øge politiets arbejde uden at få den tilstrækkelige effekt af det. Det viser sig jo – og her kan jeg også citere professor Dalgaard – at de alvorlige tilfælde af spirituskørsel og de store ulykker er med promiller, der er langt over 0,5. Jeg tror også, vi ville få svært ved at overbevise befolkningen om det rimelige i at gå meget længere ned med straffene end til 0,8, så det kan jeg ikke anbefale at vi gør.

Jeg skal i øvrigt ikke længere hæfte mig ved hr. Poul H. Møllers betegnelser, når det drejer sig om folk, der lever i Christiania. Men det må jo i hvert fald være svært at betegne sine medmennesker, »sin næste«, på den måde og så samtidig elske dem.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning vedrørende videokassettebånd med voldsfilm.

[Af Poul H. Møller (KrF) m. fl.]

(Beslutningsforslag nr. B 75. Fremsat 10/2 81).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Justitsministeren (Ole Espersen):

Det forslag, som kristeligt folkeparti har fremsat, går ud på, at der skal indføres et forbud mod salg, udlejning og anden udbredelse af videokassettebånd med voldsfilm. Forslaget har ifølge de bemærkninger, der ledsager det, til formål at beskytte børn og unge under 16 år.

Jeg vil gerne straks give udtryk for, at jeg har betydelig forståelse for de synspunkter, der ligger bag forslaget. Når jeg alligevel ikke uden videre kan tilslutte mig det, skyldes det, at jeg mener, problemet bør ses i en noget større sammenhæng.

Forslaget tager som nævnt sigte på at beskytte børn og unge mod skildringer af vold, men det er begrænset til skildringer, der formidles ved indspillede videokassettebånd. Det forekommer mig umiddelbart vanskeligt at begrunde et sådant forbud i hensynet til børn og unge, når der ikke sættes grænser for adgangen til andre voldsskildringer. Jeg kan pege på de voldsfilm, der vises i fjernsynet. Ser vi på omfanget og indholdet af disse film, tror jeg, at volden i videokassettebåndene spiller en betydelig mindre rolle.

Det kan selvfølgelig være fristende for os og også forståeligt, som jeg sagde, at interessere sig for noget, der virker modbydeligt på mange af os. Det er noget, der findes på et, skal vi sige i hvert fald meget begrænset, snusket marked, og dér kunne vi selvfølgelig godt sætte ind. Men det ville være sværere at sætte ind, hvis vi ønsker at se tingene i en større sammenhæng, som f. eks. når det drejer sig om den vold, der også vises i forskellige film i fjernsynet.

Skal vi tage hensynet til børnene som det første, det primære, så mener jeg, at vi også må interessere os for det, der jo politisk er noget vanskeligere, nemlig at drøfte: hvad gør vi ved volden andre steder og først og fremmest den vold, der jo også vises i fjernsynet?

I den forbindelse skal jeg måske sige, at den vold, der findes på videobånd, ofte er så urealistisk og grotesk, at den næppe kan virke særlig realitetsbetonet. Jeg tror, at det, børn frygter mest, og det, som kan skade børn mest, er den vold, der virker noget mere realitetsbetonet, og den ser vi vel måske i højere grad i fjernsynet.